

Розгон Ольга Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID 0000-0001-6739-3927

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Наукова робота присвячена дослідженню впливу цифрових технологій на діяльність підприємства. Автором визначено, що цифрові технології відкривають багато можливостей для забезпечення конкурентоспроможності підприємства. При цьому застосування цифрових технологій тягне за собою й багато негативних наслідків, що спонукає до необхідності забезпечення економічної безпеки підприємства, наприклад, захисту корпоративних ресурсів від кібератак, забезпечення захисту корпоративних даних, що вказує на потребу реагувати на великий обсяг вразливостей, загроз і ризиків, а також впровадження технологічних рішень, які будуть зменшувати загрозу перерв у діяльності підприємства.

Ключові слова: цифрові технології, підприємство, економічна безпека, конкурентоспроможність, інформаційні атаки, міжнародний трансфер технологій.

Rozghon Olha

*PhD, Associate Professor, Leading Researcher of the Scientific and Research
Institute of Providing Legal Framework
for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

The research paper is devoted to the study of the impact of digital technologies on the activities of an enterprise. The author determines that digital technologies open up many opportunities for ensuring the competitiveness of an enterprise. At the same time, the use of digital technologies also entails many negative consequences, which prompts the need to ensure the economic security of an enterprise, for example, to protect corporate resources from cyber attacks, to ensure the protection of corporate data, which indicates the need to respond to a large number of vulnerabilities, threats and risks, as well as to implement technological solutions that will reduce the threat of business interruption.

Keywords: digital technologies, enterprise, economic security, competitiveness, information attacks, international technology transfer.

Визначений вектор наукового розвитку і зміцнення українського наукового потенціалу був підкріплений прийняттям Стратегії економічної безпеки України від 11.08.2021 р. на період до 2025 року, відповідно до якої, розвиток у сфері забезпечення економічної безпеки полягає у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки та досягненні визначених за основними складовими економічної безпеки цільових орієнтирів, що деталізуються конкретними завданнями за основними складовими економічної безпеки.

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки відбувається у тому числі на основі розвитку цифрових технологій.

Глобальна конкуренція — це назва гри в міжнародних економічних відносинах, і нерівний доступ до технологій, безумовно, відіграє нерівний доступ до технологій у цьому контексті. Останній відіграє важливу роль у посиленні глобальної економічної незахищеності. А чи можна стримати і до якої міри сьогоднішню безжальну глобальну технологічну гонитву і взяти її під контроль, незважаючи на існування потужних корисливих інтересів? Інакше кажучи, за яких умов можемо очікувати, що міжнародний трансфер технологій ефективно сприятиме зменшенню глобальної економічної нестабільності у глобальній економіці, та які зміни потрібні у стратегіях головних акторів, що беруть участь у цьому процесі, а також у міжнародному середовищі? [1].

Створення і поширення нових технологій не відбуваються у вакуумі, вони значною мірою зумовлені фундаментальними вимогами конкуренції.

Безумовно, наразі у межах Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. через співробітництво у сфері науки і технологій існують можливості для просування міжнародного технологічного співробітництва, підвищення

конкурентоспроможності шляхом розширення можливостей економіки щодо набуття та використання знань для комерціалізації нових продуктів і послуг тощо. Таким чином, потребує аналізу генерування та поширення технологій, що відбувається в умовах глобальної конкуренції, а також те, як це впливає на діяльність підприємства.

Застосування цифрових технологій у діяльності підприємства тягне за собою багато змін і можливостей.

Перехід економік до цифрової ери визначає появу типу підприємництва, заснованого на факторах і особливостях, які значно відрізняються від усталених правил гри. Ці зміни розкривають низку можливостей для тих фірм, які зможуть адаптуватися до нових параметрів і функцій, пов'язаних із поширенням цифрових технологій [2].

У застосуванні до виробництва цифрові технології (такі як соціальні медіа, мобільні обчислення, аналіз даних, 3D-друк, хмарні та кібер-рішення) призводять до перебудови виробничих моделей, створюючи нові ринкові можливості, вищі потоки доходів, швидше виведення продукції на ринок, покращення надання послуг і підвищення продуктивності [3].

Крім того, цифрові технології також глибоко змінюють межі продуктів і процесів, трансформуючи при цьому природу невизначеності, притаманну підприємницьким процесам і результатам, а також способи боротьби з такою невизначеністю [4]. Усе це змінює традиційний спосіб створення і ведення бізнесу, визначаючи появу нового специфічного типу підприємництва – цифрового [5].

Цифрові технології дозволяють підвищити рівень економічної безпеки та, як наслідок, – ефективність і конкурентоспроможність окремих підприємств, економіки в цілому й рівня життя населення [6, с. 350].

Особливого значення набуває вдосконалення підходів до забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємництва як на мікрорівні (на рівні локальних підприємств), так і на рівні зовнішнього середовища, які обумовлені результатами реалізації державної політики щодо підтримки малого, середнього й індивідуального підприємництва [7, с. 202].

В умовах динамічного впровадження цифрових технологій підприємства, щоб пристосуватися до існуючих умов, вони стикаються із внутрішніми та зовнішніми загрозами, що негативно позначаються на їх діяльності. Отже, виникає небезпека.

Розрізняють міжнародну, національну, інформаційну, економічну, внутрішню безпеку та безпеку людини. Отже, безпека і людина перетинаються. По-перше, безпека пов'язана із суб'єктом, який відчуває себе незахищеним і хоче щось захистити. Суб'єктом може бути людина, організація, група, громада чи нація. Можемо розглядати суб'єкта як об'єкт безпеки або об'єкт захисту. По-друге, безпека пов'язана з об'єктами, які підлягають захисту, такими як фізичні особи, економіка, інформація та навколишнє середовище. Можемо вважати це об'єктом захисту. По-третє, безпека тісно пов'язана із джерелами небезпеки, включаючи загрози, вразливості та ризики [8].

Ризик можна охарактеризувати як явище, у якого є один із компонентів, а саме наявність негативних факторів впливу на підприємство чи можливість впливу негативних факторів заподіяти шкоду об'єкту економічної безпеки. Загроза — це вже реальна подія, за якої небезпека переходить зі стану можливості у реальну площину [9].

Трансформаційні процеси, пов'язані з використанням цифрових технологій, як і будь-які інші трансформаційні перетворення, становлять загрозу виникнення ризиків і реальних загроз для економічної системи підприємства. Система економічної безпеки підприємства в таких умовах не може обмежуватися тільки організацією кібербезпеки, а повинна досліджуватися комплексно, з урахуванням негативного впливу процесу цифровізації на всі напрямки розвитку бізнесу, з огляду на небезпеку цифрових технологій для самої системи економічної безпеки [10].

Інформаційні атаки, в першу чергу, спрямовані на знаходження вразливості і отримання інформації, в кінцевому підсумку можуть привести до прямих фінансових втрат (крадіжка грошових коштів, що знаходяться на електронному рахунку, проведення фальшивих транзакцій і угод тощо),

упущену вигоду (через витік даних і втрати конкурентних переваг), а також до зниження ділової репутації і, як наслідок, втрати капіталізації підприємства. Таким чином, проглядається пряма залежність між ступенем розвитку і впровадженням цифрової економіки в господарську діяльність підприємств і їх економічною безпекою, в тому числі і кібербезпекою [11].

Цифрові технології є ключовим економічним драйвером цифрової трансформації, який впливає на діяльність підприємства. Ці технології відкривають багато можливостей задля забезпечення конкурентоспроможності підприємства. При цьому застосування цифрових технологій тягне за собою й багато негативних наслідків, що спонукає до необхідності забезпечення економічної безпеки підприємства, наприклад, захисту корпоративних ресурсів від кібератак, забезпечення захисту корпоративних даних, що вказує на потребу реагувати на великий обсяг вразливостей, загроз і ризиків, а також впровадження технологічних рішень, які будуть зменшувати загрозу перерв у діяльності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ernst D. Technology and Global Economic Security. M. Chatterji (Ed.). Technology Transfer in the Developing Countries. Palgrave Macmillan, London, 1990. https://doi.org/10.1007/978-1-349-20558-5_23.
2. Thomas A., Passaro R., Quinto I. Developing Entrepreneurship in Digital Economy: The Ecosystem Strategy for Startups Growth. Strategy and Behaviors in the Digital Economy. 2019. URL: <https://doi.org/10.5772/intechopen.85423>.
3. EC (European Commission). Digital Entrepreneurship Scoreboard 2015. Brussels: Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs; 2016.
4. Nambisan S., Baron R. A. (2012). Entrepreneurship in Innovation Ecosystems: Entrepreneurs' Self-Regulatory Processes and Their Implications for New Venture Success. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37 (5), 1071–1097. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2012.00519.x>.

5. Nambisan S. Digital Entrepreneurship: Toward a Digital Technology Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2017. 41 (6), 1029–1055. URL: <https://doi.org/10.1111/etap.12254>.

6. Белобородова М. В. Економічна безпека суб'єктів підприємництва в умовах переходу до цифрової економіки. *Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки*: моногр. / за заг. ред. Т. Гринько. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. С. 349–358.

7. Передерій Т. Стратегія цифрової безпеки підприємства як драйвер цифрової трансформації економіки України. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 201–204.

8. Wu Y., Meng F. (2019). Categorizing Security for Security Management and Information Resource Management. *Journal of Strategic Security*. 2019. No.11 (4), 72–84. URL: <https://doi.org/10.5038/1944-0472.11.4.1694>.

9. Бойко І. В. Дефініції «ризик», «загроза», «небезпека» як об'єкти наукових досліджень у напрямі економічної безпеки підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 5(05). С. 94–98. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/20.pdf.

10. OECD/European Union. What potential does digital entrepreneurship have for being inclusive?, in *The Missing Entrepreneurs: Policies for Inclusive Entrepreneurship*, OECD Publishing, Paris, 2019. URL: <https://doi.org/10.1787/28e047ba-en>.

11. Бакай В.Й. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі використання цифрових технологій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. Т. 1. № 4. С. 32–35. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4-5>.

REFERENCES

1. Ernst, D. (1990). *Technology and Global Economic Security*. M. Chatterji (Ed.). *Technology Transfer in the Developing Countries*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1007/978-1-349-20558-5_23.

2. Thomas, A., Passaro, R. & Quinto I. (2019). Developing Entrepreneurship in Digital Economy: The Ecosystem Strategy for Startups Growth. Strategy and Behaviors in the Digital Economy. URL: <https://doi.org/10.5772/intechopen.85423>.
3. EC (European Commission). Digital Entrepreneurship Scoreboard 2015. Brussels: Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs; 2016.
4. Nambisan, S. & Baron, R. A. (2012). Entrepreneurship in Innovation Ecosystems: Entrepreneurs' Self-Regulatory Processes and Their Implications for New Venture Success. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37 (5), 1071–1097. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2012.00519.x>.
5. Nambisan, S. (2017). Digital Entrepreneurship: Toward a Digital Technology Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41 (6), 1029–1055. <https://doi.org/10.1111/etap.12254>.
6. Bieloborodova, M. V. (2021). Economic security of business entities in terms of transition to a digital economy. *Topical aspects of development of business entities in a global economy*. T. Hryenko (Ed.). Dnipro: Vydavets Bila K. O., 349–358 [in Ukrainian].
7. Perederii, T. (2019). Enterprise digital security strategy as a digital transformation driver of Ukraine. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (37), 201–204 [in Ukrainian].
8. Wu Y., Meng F. (2019). Categorizing Security for Security Management and Information Resource Management. *Journal of Strategic Security*, 11 (4), 72–84. <https://doi.org/10.5038/1944-0472.11.4.1694>.
9. Boiko, I. V. (2017). Definitions «Risk», «Threat», «Danger» as objects of scientific research in the field of economic security of the enterprise. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, 5(05), 94–98. Retrieved from: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/20.pdf [in Ukrainian].
10. OECD/European Union. (2019). What potential does digital entrepreneurship have for being inclusive?, in *The Missing Entrepreneurs: Policies*

for Inclusive Entrepreneurship, OECD Publishing, Paris.
<https://doi.org/10.1787/28e047ba-en>.

11. Bakai, V. Y. (2020). Ensuring the economic security of an enterprise based on the use of digital technologies. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, Vol. 1, No. 4, 32–35. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4-5> [in Ukrainian].